

Kind van extreemrechts

Leesexemplaar

Tanné Bogaerts

KIND VAN EXTREEMRECHTS

Wie ik aan het worden ben

P E L C K M A N S

Inhoud

9 PROLOOG

DEEL I

EN ZO WERD MIJN MOEDER EEN BLOKKER

- 15 d'Oude Lier
- 23 Mijn geel-zwarte vlag
- 27 Calimeroïsme
- 31 Een echte Crauwels
- 33 Naar Antwerpen
- 35 Ratten uit de riolen
- 37 Toxisch
- 41 Onbegonnen werk
- 45 Op mijn lip bijten
- 47 Vele vragen

DEEL II

WIE IK AAN HET WORDEN WAS

- 51 Klaar voor de strijd
- 53 Verhalen als sneeuwballen
- 57 Vooroordelen zijn overal
- 61 Van het padje
- 63 Gebrek aan voldoende
- 71 Wij zijn allemaal de meerderheid
- 75 Hoeveel het kost om mij te zijn

- 77 Schoolkampen: herinneringen voor het leven
- 79 Artistiek inzicht
- 81 Blonde babe
- 85 Stanny
- 89 Onzichtbare hand

DEEL III

KLEINE VERHALEN VAN GROTE VOORORDELEN

- 95 Dear Winnie
- 99 Ploeterende moeder
- 103 'Si vous êtes blonde aux yeux bleus, méfiez-vous!'
- 107 Stoere acties
- 111 Boerka's in Brussel
- 115 Politieke shows
- 117 F.C. De Kapoenen
- 119 Het Madouplein
- 125 Betrapt

DEEL IV

BUITENBEENTJES

- 129 Zoektocht naar genoeg
- 133 Vluchtheuvel
- 137 Urmi
- 143 Oh, ironie
- 147 Brood breken
- 149 Meisjes in een tussengebied
- 153 Dochter, koekenverslindster en strijdster voor gendergelijkheid

DEEL V

TWEE WERELDEN

- 159 Van e-mail naar huiskamer
161 De kracht van persoonlijkheid
165 Een vlieg op de muur
171 Op glad ijs
175 Utopische stad
179 Toren, club, eiland
183 Hoger doel
185 Rzoska & Rabau: plan identiteit
187 Sihamegate, ook dat nog
189 Een onwaarschijnlijk verbond
191 Het zal toch niet waar zijn
195 Ik ben van jullie

DEEL VI

WIE WIJ AAN HET WORDEN ZIJN

- 201 De simpele waarheid
205 Overal politie
207 De checklist
211 In twijfel zit potentieel
213 De wereld begrijpen
217 Spoken
219 Waar samen naartoe
225 **MAMA AAN HET WOORD**

PROLOOG

Mijn cover is gevallen, dacht ik. In het oudste café van Mechelen had ik vast de grote fout gemaakt om mijn geheim te vertellen. Het enige wat nog kon volgen waren vieze blikken en kerende ruggen.

Want hoe vertel je iemand dat je opgegroeid bent aan een tafel waar de krantjes van het Vlaams Blok geschreven werden? In een keuken waar afdelingsvergaderingen plaatsvonden? Dat je zelfs op de cover van zo'n nationaal Vlaams Belangkrantje hebt gestaan?

Sinds ik begreep dat het niets is om trots op te zijn, heb ik het nooit aan iemand verteld. Een tweetal jeugd vrienden wist het, omdat ze regelmatig bij mij thuis langskwamen. Verder niemand. Daar was ik te bang voor. Bang voor een wijzende vinger en bang dat er een dikke, vette sticker op mij geplakt zou worden. Niet welkom. Niks te zoeken hier.

Ik was ook beschaamd. Beschaamd, omdat ik wist dat mensen vooroordelen over mij zouden hebben. Dat ik als hypocriet gezien zou worden. Dat ik op een of andere manier betrapt zou worden op mijn woorden. En dat in die woorden de bevestiging zat dat ik mezelf enkel met een laagje vernis had bespoten. En dat uiteindelijk zou blijken dat *'you can take the girl out of het Vlaams Blok, but you can never take het Vlaams Blok out of the girl'*. Of zoiets.

In dat Mechelse café zat ik dus tegenover Tom, die ik

heb leren kennen toen ik me bij de campagne van de Mechelse stadslĳst aansloot. Hij is net zo allergisch aan echokamers als ik en veruit de persoon met de meest open geest die ik ken. Toch duurde het twee jaar voordat ik hem durfde te zeggen: ‘Mijn moeder is tien jaar lang parlementair medewerker van Filip Dewinter geweest en mandataris bij het Vlaams Blok.’ Zo vertel je dat dus. Hij reageerde geschrokken, maar in tegenstelling tot wat ik dacht, volgde hij het op met: ‘Wat een ongelooflijk verhaal.’ De rest van de namiddag praatten we over mijn verleden, over bubbels en over meerstemmige politiek.

Tijdens mijn wandeling naar huis kwam er een woord in mij op. Horizonversmelting.

Een prachtig woord. Een filosofisch begrip van Hans-Georg Gadamer, dat ik graag toepas als – heel kort door de bocht – het vinden van raakvlakken tussen jouw eigen horizon en die van een andere persoon. Ofwel: het ‘elkaar verstaan’. Met goede wil en een open geest. Om elkaar te verstaan hoef je het niet met elkaar eens te zijn. Botsende meningen kunnen bijdragen tot creatieve oplossingen voor problemen die we niet alleen kunnen oplossen. Zonder de pretentie te hebben dat er Eén Groot Gelĳk is en zonder de naïviteit dat onze horizonnen dezelfde moeten zijn. Maar wel met de overtuiging dat we in de versmelting van die horizonnen een nieuw perspectief vinden.

Horizonversmelting is precies wat er niet gebeurt in echokamers. Die kamers ontstaan achter vastgeroeste deuren, waardoor een buitenstaander moeilijk binnen raakt. Die kamers zijn altijd maaksels van mensen met dezelfde ideeën. Ze bestaan in vele vormen. Het zijn onze loges, onze zuilen, onze partijhoofdkwartieren, onze bestuurskamers, onze zakelijke netwerken, onze studentenverenigingen...

you name it. Die echokamers zijn meestal bevolkt met mensen die elkaar bewust of onbewust gevonden hebben in één streven... andersgezinden buitenhouden. Dat is niet eens een verwijt. Het is een menselijke reflex om zich te omringen met gelijkgestemden. We doen dat graag. Het is gemakkelijker, op alle vlakken. Eigen kamer eerst. Zoals online trouwens iedereen dat doet. In gesloten facebookgroepen, bijvoorbeeld. Met de digitale deur op slot is het zoveel prettiger roddelen, posts liken, memes of berichten delen en snode plannen smeden.

Er is één probleem met kamers vol mensen waarvan de deuren en ramen te lang dicht staan. Na een tijdje begint het daar ferm te stinken. Eens je een tijdje in zo'n ruimte zit, ruik je het zelf niet meer.

Met dit boek wil ik de ramen en deuren van mijn eigen kamer opengooien. Vanuit het motto: begin bij jezelf. Ik zal mijn eigen verhaal vertellen, in alle openheid. Ik besef dat ik daardoor mezelf zal prijsgeven, ook aan mensen die mijn verhaal niet comfortabel vinden. Ik ben er ook niet helemaal gerust in, maar het moet, want we hebben nog veel werk met elkaar. Er valt nog zoveel te bespreken over de hoogspanningen die radicale ideeën tegenwoordig creëren. En dat bespreken mag niet meer in echokamers. Dat moet hier, open en bloot. Waar iedereen kan meelesen. In een boek. En straks hopelijk ook op café, via Zoom, op een gespreksavond of gewoon, toevallig, op straat. We moeten onze shit opkuisen. Want ja, het is onze eigen shit, en we zitten er diep in.

DEEL 1

**EN
ZO
WERD
MIJN
MOEDER
EEN
BLOKKER**

d'Oude Lier

Laat mij beginnen bij mijn begin. In Taverne d'Oude Lier. Die taverne was mijn thuis tussen 1994 en 2012. Recht in de Kempense Netevallei blies de taverne mee leven in de groene long van de stad Lier. Het was een typische taverne, zoals er in Vlaanderen veel zijn. Buren had ik er niet, maar wel een terras vol fietstoeristen, wandelaars, gezinnen en kinderen. Ik was daar als kind gelukkig. Omringd door mijn zus, mama, papa, grootouders en die vele passanten. De taverne leefde.

Het pand was verbouwd op het domein van een voormalig cisterciënzerinnenklooster. We woonden er allemaal samen onder één dak. Twee derde van de gelijkvloers bestond uit de taverne, het andere deel was de woning van mijn grootouders. De gehele eerste verdieping was dan weer waar mijn ouders, mijn zus en ik woonden. Het domein was enorm groot. Het gebouw alleen al telde 300 m² per verdieping. Tel daarbij de tuin van de taverne, waar tot 150 mensen konden zitten. De tuin was afgelijnd met bomen met daartussen zelfgemaakte gangetjes, waardoor je als kind helemaal rond de tuin van de taverne kon lopen en kruipen. Helemaal achteraan, in het midden, vond je mijn *happy place*. Een grote, statige treurwilg. De hangende takken waren voor mij een zwevend plafond. Als kind kon ik eronder zitten, spelen en met hem mee bewegen. Het was het mooi-

ste aan heel het domein. Ik zag 'm elke ochtend door het raam en keek hoe hij elk jaar zijn bladeren vernieuwde.

Mijn mama, Christel, stond in het centrum van die taverne. Ze overzag alles, werkte hard en zorgde ervoor dat iedereen die langskwam ook tevreden weer buitenging. Alles moest vers zijn en de porties absoluut niet bescheiden. Versgemaakt ijs volgens het recept van mijn oma en veel biere op de tap. Onze plek was een begrip in Lier en omstreken. De tent zat altijd stampvol. Het klinkt als een idyllische plek, en dat was het ook. Maar het was ook gewoon een full-time bezigheid, voor mijn moeder en mijn grootouders. Omdat mijn moeder er zo hard werkte, kon ze niet zoveel tijd vrijmaken voor ons. Ik zocht haar aandacht, dus ging ik haar helpen. Zodra ik met mijn neus net aan het aanrecht kon, hielp ik met het klaarzetten van de ondertassen, lepeltjes en koekjes voor de koffie. Ik was meteen ook de reden waarom klanten de Merci-chocolaatjes met marsepein en nootjes nooit leken te krijgen. Pech gehad.

Het komen en gaan van mensen, het werken tegen voortdurende deadlines in de keuken en achter de toog, dat was het leven in de taverne aan het einde van de Nazaret-dreef. Links en rechts werd ik omgeven door geluiden van drankkoelers die open en dicht klikten, tapkranen die gulzige glazen vulden, het gestoom van de koffiemachine en het mechanische geronk wanneer mijn oma zelf haar verse roomijs draaide. Ik kon mijn opa horen lachen en zwansen met klanten en als mijn oma tussendoor tijd had, nam ze me mee aan tafel wanneer haar vriendinnen verse pannenkoeken kwamen eten. Ze glunderden allemaal wanneer ik *bon appétit* kon zeggen. Het was die leeftijd waarop je niet veel behoefde te doen om indruk te maken op mensen.

Iedereen kende mijn mama dus als de hardwerkende,

hartelijke vrouw van d'Oude Lier. Hart op de tong, behulpzaam en graag gezien door velen. In mijn ogen was mama daardoor zelden alleen 'van mij'. Ze was meestal onder de mensen, en die mensen hadden altijd iets van haar nodig. Ik leerde de momenten te koesteren waarop mama toch even tijd kon maken voor ons. Tijdens de sluitingsdagen en vakanties in de winter bijvoorbeeld, als ons terras niet kon draaien. Dat waren rustige tijden, in tegenstelling tot de zomerse drukte, wanneer de hele oprit dicht bepakt was met fietsen, het terras volstroomde en zwermen mannen in strakke spandex afdaalden om hun pintjes te drinken.

Voor mijn mama was deze taverne niet haar eerste rodeo. Ze is een geboren en getogen Lierenaar, maar aan het einde van haar tienerjaren woonde ze samen met mijn grootouders in Bazel. Daar hadden ze ook een taverne en feestzaal: 'De Eenhoorn'. In haar vrije tijd moest ze daar meedraaien. Zo leerde ze de stiel. Later volgde ze de opleiding regentaat Nederlands-Engels-Duits in de Rijksnormaalschool in Lier, maar pas dertig jaar later zou ze voor de klas staan. Ze had een talenknobbel en was creatief met taal. Dat zal later in dit boek nog wel blijken.

Mama kon van zich afbijten. Ik bewonderde haar omdat ze zo gevat kon zeggen wat ze dacht, soms zonder filter. Beleefd was ze altijd, maar je wist als klant wel meteen waar je stond. Zo joviaal en goedlachs als ze kon zijn, zo scherp was ook haar angel. Ze zou het nooit dulden dat iemand haar of haar familie zonder respect zou behandelen. Als je een zaak draaiende moet houden, moet je overeind kunnen blijven staan. Overal zag ze kansen om de zaak te verbeteren. Haar vizier was op de toekomst gericht.

Mijn vader, Eric, die zag ik zelden. Hij hielp in het weekend mee in de taverne, maar tijdens de week stond hij altijd

Mama kon van
zich afbijten. Ik
bewonderde haar
omdat ze zo gevat kon
zeggen wat ze dacht,
soms zonder filter.

met de late shift aan de haven. Hij was arbeider. Ook hij beseftte het belang van hard werken. In '94 verbouwde hij zelf mee de hele taverne. Ik moet het hem nageven: hij was er een krak in en niemand deed het hem na. Door zijn drukke schema was mijn tijd met hem ook beperkt, maar dat haalden we in tijdens vakanties. Toch vergeet ik nooit de momenten waarop hij afscheid nam voor hij naar het werk vertrok. Met zijn blonde snor en in zijn oranje overall zei hij telkens: 'Allez, de papa gaat *pamperkes* verdienen.'

Mijn opa – iedereen noemt hem Jos, maar door een vergissing van zijn vader tijdens de aangifte op het Lierse gemeentehuis heet hij officieel Alfons – werkte ook mee in de taverne. Samen met mijn oma. Ze vertelden vaak over de periode van de Tweede Wereldoorlog, toen ze zelf nog jong waren. Als jonge kerel zat mijn opa dan ook bij het leger, zoals het hoorde. Hij was altijd een plantrekker geweest. Toen hij met mijn oma trouwde, ging hij vaak van fabriek

naar fabriek omdat hij daar een hoger loon aangeboden kreeg. Uiteindelijk werkte hij ook aan de haven. Hij zei regelmatig hoe zalig hij het vond om met de kranen te werken. Mijn opa was een fiere arbeider en ging met plezier naar het werk.

Mijn oma, Annie, was administratief bediende op de Britse legerbasis. Ook zij was constant bezig. Zelfs nu ze in de tachtig is, loopt ze nog steeds sneller dan haar eigen schoenen kunnen volgen. In die twee zaten dus echte zelfstandigen verscholen. Ze organiseerden reizen met de bus door Europa en openden hun eigen taverne, De Eenhoorn in Bazel. Als grootouders hadden zij het geluk dat ze meer tijd met hun kleinkinderen konden spenderen. Dat was al zo tijdens onze periode in de taverne. Mijn grootouders waren een constante in mijn jeugd. Ze waren maar een steenworp van ons verwijderd.

Mijn zus Fauve maakt het rijtje compleet. Ze is zes jaar ouder dan ik. We hebben daarom niet altijd veel raakvlakken gehad. Toch keek ik (tot haar grote frustratie) enorm naar haar op. Ik wilde liefst altijd bij haar zijn, maar zij was al aan het puberen en wilde vooral dat haar deur op slot kon. Ze heeft mij meer gevormd dan ze waarschijnlijk denkt. En dat had niet alleen te maken met haar toren vol Donna Hit Club-cd's.

Zo vulden we onze dagen. Met koffie, bier, uitsmijters, vers ijs en wafels. Ik kon spelen met kinderen die de taverne met hun familie bezochten. Ik hield ervan om dan de bom te droppen: 'Ja, ik woon hier. Heel deze taverne is van mij.' De ogen van mijn nieuwe vriendjes werden dan zo groot als schoteltjes. Ik voelde me een koningin in haar rijk. En af en toe mocht ik tot de sluiting opblijven. Dan eindigde de avond aan de tafel naast de toog. Mijn moeder en opa waren

dan aan het afsluiten. Oma zat met mijn meter (haar zus) aan tafel. Mijn meter had de laatste thee met melk gevraagd. Ik kwam met een rietje in de aanslag strategisch naar de tafel gehuppeld. Zoals ik had verwacht, mocht ik op mijn meter haar schoot zitten. Terwijl de volwassenen over dingen aan het praten waren die mijn jonge brein nog niet kon verwerken, stak ik mijn rietje in haar mok en slurpte ik die helemaal leeg. Ze had het niet door. Mijn missie was geslaagd. Mijn leven in de taverne was goed.

Het was een leven waarin achteraf gezien heel weinig plaats was voor dingen die nochtans de voorpagina's van kranten en magazines vulden. Ik kan bijvoorbeeld niet meespreken over een opvoeding waarin boeken of academische kennis centraal stonden. Laat staan de kunsten. Dat was echt iets waar argwanend naar werd gekeken. In mijn familie werd de artistieke wereld gezien als links en elitair, ver van ons bed. Ik heb met niemand in mijn familie ooit een theater of een museum bezocht. Dat was niet aan ons besteed. Als ik naar het theater ging, was het met de school. Dat waren zeldzame momenten waarop mijn kinderlijke routine werd doorbroken.

Sommige van mijn huidige vrienden groeiden wel op in omgevingen waar klassieke muziek speelde. Ze tuimelden over boeken en zaten op de schoot van mama en papa tijdens concerten en kindertheatervoorstellingen. Ik bezocht mijn eerste concert lang na de middelbare school. Zoals vele dingen heb ik die liefde voor kunst zelf moeten ontdekken. Er was zoveel waarover ik als kind echt niks te weten kwam. Er was een wereld die buiten de mijne bestond, en die (zoals ik nog zou ontdekken) mij later ook als buitenstaander zou beschouwen.

In mijn familie werd de
artistieke wereld gezien
als links en elitair, ver
van ons bed. Ik heb
met niemand in mijn
familie ooit een theater
of een museum bezocht.
Dat was niet aan ons
bested.

Wat ik ook nog niet wist, was dat mama lokaal en nationaal politieke stappen aan het zetten was. Bij de partij die vandaag in peilingen opnieuw de grootste van Vlaanderen is: het Vlaams Belang. Toen nog 'het Blok'. Die partij zou de loop van mijn leven bepalen, op vele vlakken.

Om dat te duiden moet ik nog wat verder terugspoelen.

Vier jaar voor er sprake was van onze taverne in Lier, was mijn moeder bediende. Op zaterdag 23 november 1991 liep ze naar eigen zeggen over de Grote Markt. De lokale afdeling van het Vlaams Blok was daar aan het flyeren. Ze nam een flyer aan en raakte aan de praat over hoe de standpunten van het Vlaams Blok haar aanspraken. Filip Dewinter zei namelijk 'waar het op stond'. Ze vroegen haar of ze lid wilde worden. En zo gebeurde het. *Signed, sealed, delivered*: mijn moeder was officieel een 'Blokker'. De dag erna trok de eerste Zwarte Zondag over het land en de eerste hoogdagen van de partij konden beginnen.

Mijn geel-zwarte vlag

En zo kwam het dat de extreemrechtse politiek heel direct aanwezig was in mijn leven. Letterlijk zelfs, achttien jaar lang. In 1995 werd mijn moeder verkozen voor de Lierse gemeenteraad. De lokale Vlaams Blokafdeling vergaderde regelmatig bij ons thuis. Voor speciale gelegenheden kwamen de ‘mannen uit Brussel’ afgezakt naar de taverne. Gerolf Annemans, Frank Vanhecke en Filip Dewinter waren geregeld te gast. Dan vloeide er veel bier en werd er gelachen, gespeecht en gezongen. Op die lokale partijvergaderingen, -feestjes, -barbecues en -bijeenkomsten liep ik als kind vrolijk rond. Fier als een gieter, want iedereen kwam speciaal naar ‘mijn’ huis. Buiten wapperde mijn favoriete geel-zwarte vlag.

Ik ga ervan uit dat sommige lezers een kindertijd tussen de Vlaams Blokkers niet kunnen voorstellen als ‘een en al gezelligheid’, maar voor mij was het toen de normaalste zaak van de wereld. Het was wat en wie ik kende. Ik was nog te jong om de grote spanningen rond de partij Vlaams Blok te voelen of te herkennen.

Wat ik toen wel al leerde was hoe het ‘voelde’ om Vlaams te zijn. Ik kan het het best beschrijven als een dubbel gevoel van strijdvaardigheid en een gekoesterd underdog-gevoel.

Aan de ene kant hoorde ik heldhaftige verhalen over hoe de typische Vlaming een strijdvaardige Leeuw was die

elk juk van zich af kon gooien. Maar tegelijkertijd bleven vele verhalen hangen in een gevoel van boosheid over het ons aangedane onrecht. Als kind krijg je dat allemaal niet op een rij. Maar de mensen die ik graag zag, leken het allemaal wél te snappen.

Op schoot bij opa hoorde ik de romantische verhalen over de Guldensporenslag, die symbool stond voor onze eeuwige strijd tegen een onderdrukker. Dat verhaal sprak geweldig tot mijn verbeelding. Opa vertelde ons ook over de struggle van de Vlamingen tijdens *den oorlog*. Over hoe de Vlaamse soldaten tijdens de oorlog niet eens bevelen kregen in hun eigen taal, en daardoor soms een gewisse dood tegemoet gingen. Hij kon ook steeds verontwaardigd anekdotes opdiepen uit zijn geheugen. Bijvoorbeeld over de stationschef in Lier, die in zijn jonge jaren alleen maar de Franse taal sprak. Ik kreeg als kind op die manier nogal veel grote en kleine vijandbeelden aangepraat.

Dat begon dus, uiteraard, bij onze Waalse landgenoten. Die hadden ons in de vorige eeuw als bourgeoisie te lang onderdrukt en zijn vandaag de dag, als notoire ‘luieriken’, uit op onze zuurverdiende centen. Het bekende verhaal van de camions met geld naar Wallonië. Het was normaal en ik wist niet beter. Kinderen zijn sponzen, ook ik toen. De kritische vragen stelde ik nog lang niet.

Naast de Walen waren er nog zoveel andere zogenaamde vijanden van de Vlaamse identiteit te bestrijden, zoals ‘het linkse dictaat’ en natuurlijk ‘de islam’ of ‘de vreemdelingen’ in het algemeen. Al wie in ons land een kleur heeft, had het echt wel verkorven bij mijn familie. Tenzij ze hen persoonlijk kenden en ze voldoende aangepast waren.

Waarom? Goh, er waren veel argumenten. Ik hoorde mijn hele jeugd lang niks anders dan dat ‘zij’ niet thuishoor-